

Nr 249.

Av herrar **Hage** och **Vennerström**, *angående en ifrågasatt utredning rörande statens rätt till viss jord m. m.*

På grund av en mångfald motioner i båda kamrarna under en följd av år beslöt riksdagen år 1918, i enlighet med ett av kammarkollegium i infordrat yttrande avgivet förslag, att avlåta en skrivelse till regeringen angående utredning i fråga om de så kallade kronodonationerna till industrien m. m. Riksdagens skrivelse, som har nummer 368 vid nämnda års riksdag, innehåller som slutkläm, att regeringen ville låta verkställa utredning om och i vad mån den rättsliga omvårdnaden om kronans fasta egendom må kunna uppdragas åt kammarkollegium samt om utredningen därtill föranleder, för riksdagen framlägga förslag i ämnet.

Själva denna formulering av slutyrkandet går något på sidan om saken, ty det var dock något annat som motionärerna avsågo. Men detta må vara en sak för sig. I skrivelsen relaterar i varje fall riksdagen i korthet sakens förhistoria och omnämner bland annat, att jordbruksutskottet år 1916 hade förordat ett av kammarkollegium då framställt förslag om en utredning angående statens rätt till en del fast egendom och detta i syfte att avhjälpa en viss osäkerhet i fråga om vad som var statens eller enskild egendom i de av motionerna berörda egendomsgrupperna.

Skrivelsen avgick emellertid 1918 till regeringen, som remitterade densamma till kammarkollegium. Oaktat kollegium redan i sitt yttrande 1916 understrukit önskvärdheten av, att utredningen bedreves *skyndsamt* och oaktat kollegium starkt betonade att det ej föreläge tillfredsställande utredning om vad som vore att anse som kronans å ena sidan och enskild egendom å andra sidan och det alltså vore av vikt, att detta osäkerhetstillstånd med det snaraste bortelimineras, fick saken vila i kollegium tills förra året, då kollegii chef personligen ingrep för att få fart på utredningen eller ett yttrande till stånd. Då avgav den föredragande ledamoten, kammarrådet Klockhoff, ett förslag till yttrande, som går sticK i stäv mot vad kollegium på hans eget förslag föreslog 1918. Kollegium avstyrker sålunda riksdagens förslag och anser, att dess skrivelse ej för närvarande bör föranleda någon åtgärd. I korthet kan det sägas, att hr Klockhoffs senaste förslag går ut på, att de olika förvaltningsgrenarna böra själva ansvara för sin del av stategendomen. Sålunda omnämnes till exempel, att det icke bör ifrågakomma, att den rättsliga vården om sådan fast egendom, som står under domän- och vattenfallsstyrelsens förvaltning, skulle överflyttas till kammarkollegium, varjämte även i yttrandet beröres egendom, som dispo-

ras av civil- och försvarsväsendet. I yttrandet ifrågasättes även, om ej sådan funktion med bevakande av statens äganderättsanspråk vid domstolarna, som kan erfordras, bör kunna anförtros åt kvalificerade yrkesutövande advokater.

Ärendet är nu, enligt vad man kunnat inhämta, överlämnat till annan rotel inom kollegium och till en annan föredragande.

Då alltså hela denna fråga på detta sätt kommit i baklås och då utredningen fördröjts på ett orimligt sätt, samt då det visat sig, att riksdagens beslut att anförtro utredningen åt kammarkollegium icke alls lett till något resultat, synes det som om riksdagen har all anledning upptaga den frågan till övervägande, om ej utredning bör kunna läggas på annat sätt. I det sammanhanget erinras om, att motionerna i frågan vid riksdagarna 1916, 1917 och 1918 syftade till att överlämna utredningen till en särskild kommission, i vilket fall ett fördröjande av frågan, på sätt nu skett, säkerligen varit otänkbart.

Det hemställles alltså,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att den enligt jordbruksutskottets förslag år 1916 ifrågasatta utredningen angående statens rätt till viss jord m. m. måtte fortast möjligt i full utsträckning igångsättas och på lämpligaste sätt bringas dithän, att ett förslag till riksdagen kan avlåtats för de åtgärder, som utredningen kan komma att föranleda.

Stockholm den 22 januari 1925.

Ernst Hage.

Ivar Vennerström.